Nummer 35 Donderdag 31 Augustus 1933 33ste Jaargang

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER KONINKLIJKE VEREENIGING „OOST EN WEST"

Het lidmaatschap der Vereeniging bedraagt *f* 5.— 's jaars (minimum) met inbegrip van kostelooze toezending van het Koloniaal Weekblad. (Voor de overzeesche gewesten en het buitenland f 6.— per jaar).

Zij, die met of na 1 October e.k. als lid tot de Vereeniging toetreden, ontvangen gratis het Koloniaal Weekblad over het laatste kwartaal van dit jaar.

Op ieder weldenkend Staatsburger rust de verplichting het zijne bij te dragen tot versterking van den band tusschen de gebiedsdeelen van het Rijk der Nederlanden. De Koninklijke Vereeniging „Oost en West" biedt daartoe de gelegenheid; sluit U daarom bij die Vereeniging aan of, reeds lid zijnde, wekt anderen op Uw goede voorbeeld te volgen. Aan ieder lid, dat vóór 1 Januari 1934 slechts één nieuw lid aanbrengt, wordt als premie een exemplaar van het prachtige Gedenkboek aan de Internationale Koloniale Tentoonstelling te Parijs 1931, gratis aangeboden.

Het Algemeen Secretariaat der Vereeniging is gevestigd te 's Gravenhage, Smidswater 10 nabij het Korte Voorhout; daaraan is verbonden een Leeskamer, toegankelijk voor de leden der Vereeniging.

2 en 31 Augustus.

De maand Augustus heeft reeds langer dan een halve eeuw een bijzondere beteekenis voor Vorstenhuis en Volk.

De zomermaand, welke met de verhevene benaming van „Augustus" wordt aangeduid, vangt aan en eindigt met de verjaardagen van twee onzer Vorstinnen, de eene geëerd en geëerbiedigd als Hoofd van den Staat en nog in de volle kracht van het leven, de andere evenzeer, als gewezen Koningin-Regentes, thans als Koningin-Moeder, in den avond van dat leven. Beiden in dat lange tijdsbestek tot op heden toe, ten voorbeeld aan hun Volk, voorgaande in deugden, welke dat volk te schatten weet.

Dit keer vallen deze data van 2 en 31 Augustus wel in verhoogde mate in de algemeene aandacht, daar wij in dit jaar de 35-jarige regeering van H. M. Koningin Wilhelmina gedenken, terwijl Hare Moeder thans, in gezondheid den hoogen ouderdom van 75 jaar bereikt heeft. Bij de tallooze gelukswenschen en heilwenschen voor de geliefde Vorstinnen, voegt de Koninklijke Vereeniging „Oost en West" volgaarne de hare en spreekt zij de hoop uit, dat de ook buiten de landsgrenzen terecht zoo hooggeachte Vorstinnen nog vele jaren gespaard mogen blijven voor hunne Familie en voor het geheele Nederlandsche Volk.

Studie-Commissie van „Oost en West".

I. Gratis voorlichting inzake studie en/of huisvesting voor jongelieden uit Oost- en West-Indië.

***II. Bij betaling van f 15,— per jaar* doorloopend toezicht en/of volledige z.g. voogdijschap, omvattende o.a.:**

a. afhalen van boot of trein;
b. zorg voor voorloopige en/of definitieve huisvesting;
c. volledige behartiging van studiebelangen;
d. financieel beheer.

Nadere inlichtingen bij den Eersten Gedelegeerde W. Meijer, Daguerrestraat 9, Den Haag, telefoon 336759.

De Sultanslanden in Midden-Java.

II.

Soerakarta bestaat ongeveer voor de helft uit de landen onder het zelfbestuur van den Soesoehoenan en voor de andere helft uit die van het zelfbestuur van den van hem onafhankelijken vorst Mangkoe Negara. Ook de hoofdplaats Solo is onder die twee zelfbesturen verdeeld, maar verweg het grootste gedeelte daar behoort aan den Soesoehoenan. De oude Europeesche wijk met residentiehuis, fort en militair terrein zijn gouvernementsgebied.

De kern van Solo, van de oude hofstad, is het complex gebouwen, woonverblijven van den Soesoehoenan, zijn gemalinnen en vrouwen en talrijke vrouwelijke hofdignitarissen, uitmakende den eigenlijken Kraton, de dalem met de kapoetren, het geheel dubbel ommuurd door hooge wallen. Een smalle ringweg loopt om dit kraton-complex waartoe van zware deuren voorziene poorten toegang geven. Een dertig meter hooge wachttoren, de songgaboewana, biedt gelegenheid tot een vergezicht over de sirappen daken der vorstelijke verblijven. Daarbuiten, ingesloten door de muren van het grootere complex, strekken de kratonkampongs zich uit, verblijfplaatsen van ambtenaren, beambten en hovelingen. Het geheel, een ommuurde rechthoek van 700 bij 500 M. zou, naar het heet, tienduizend bewoners bevatten, alle in min of meer nauwe betrekking staande tot de ingewikkelde en omslachtige hofhouding. Aan de noordzijde bevindt zich de groote Aloen Aloen, ook hier te beschouwen als het forum van den Kraton, een zandvlakte met in het midden twee waringins als symbolen van gezag. Aan dat plein, de pagelaran, bevinden zich de moskee en een reusachtige openbare ontvangst- en wachtzaal. Aan de zuidzijde treft men de opeengepakte kampongs aan van beambten, ambachtslieden en pandhuishouders. Beide pleinen zijn omgeven door muren met poorten, die toegang geven tot de kraton-pasars aan den grooten weg. Ten N.W. van den Kraton, nabij de groote pasar, is de Kapatian, het centrum van het daadwerkelijk zelfbestuur, met de woning en de kantoren van den rijksbestuurder en diens uitgebreid personeel.

Het paleis, de astana van Mangkoe Negara is gelegen aan den zuidelijken oever van de Pépé, binnen een ommuurd complex van modern uitziende kantoren en gebouwen, door een binnen-frontmuur gescheiden van de kazernes en het exercitieplein van het legioen. Het paleis met zijn reusachtige pandapa werd door den zelfbestuurder gerestaureerd in oud-Javaanschen stijl. Solo is wat betreft de verzorging van haar openbare belangen, vergeleken met groote plaatsen elders op Java, vrij misdeeld, gevolg van de eigenaardige staatkundige verhoudingen in dit bevolkingscentrum.

***

Van meer belang dan de geschiedenis der Vorstenlanden, hoe interessant die ook is, zijn voor het oogenblik de hervormingen welke gedeeltelijk reeds zijn ingevoerd, gedeeltelijk nog hangende zijn. Want er valt nog zeer veel te hervormen in deze merkwaardige sultansgebieden. De organisatie der vorstenbesturen van de vier rijken was nu niet bepaald schitterend te noemen. Aan verschillende misstanden moest een einde worden gemaakt; er moest voor gezorgd worden, dat de vorsten deugdelijker en beter geschoolde ambtenaren ter beschikking kregen. En dan, niet het minst op agrarisch gebied, moesten belangrijke hervormingen worden ingevoerd. Het oude landhuurstelsel moest noodig ter dege worden herzien. Tenslotte viel ook op rechtsgebied het een en ander te herzien. De vorstenrechtspraak en het zoogenaamde adatrecht vormen onderwerpen, die voor een goede uiteenzetting een uitgebreide beschouwing vereischen, welke hier geen plaats vinden kan, zoo min als hier uitvoerig kan worden stilgestaan bij de agrarische wetgeving en de agrarische toestanden, die in de Vorstenlanden belangrijk afwijken van die in de andere gewesten van Java.

Hoe interessant en belangwekkend het Kraton-leven ook is, men moet niet vergeten, dat aan deze vorstenbesturen economische en sociale consequenties vastzitten, welke in de huidige maatschappij, waarin aan een volk in den economischen wedloop hooge eischen worden gesteld, moeilijk meer geduld kunnen worden. Door de krachtige ontwikkeling van de Europeesche landbouw-nijverheid in de laatste 25 jaren werd het contrast tusschen het gebrekkige antiek-Javaansche en het logisch opgebouwde modern-westersche sterk geaccentueerd.

***

Ook in Solo heeft het artistieke leven zich den laatsten tijd ontwikkeld, vooral op literair gebied, maar ook op het gebied der danskunst. De soesoehoenan bevordert de ontwikkeling der kunsten in zijn rijk zooveel mogelijk en de Prangwedono, de vorst van het Mangkoe Negarasche rijk staat daarin niet achter. De prangwedono vertoefde eenige jaren in Holland, waar hij ook in het leger diende. Hij laat nu en dan inlandsche opera's opvoeren of wajangvertooningen geven, waarbij dan het voorplein van het paleis vol is van mannen en vrouwen uit het volk. Ieder, die van deze kunst genieten wil, heeft vrijen toegang tot het voorplein.

Aan de Javaansche danskunst zooals die in de kratons van Solo en Djokja beoefend wordt, zou een boekdeel te wijden zijn, over de techniek en over de innerlijke waarde en bedoelingen ervan. Het is hier niet de plaats daarbij uitvoerig stil te staan.

De veranderingen welke in het kratonleven de laatste veertig, vijftig jaren hebben plaats gegrepen, vallen scherp in het oog wanneer men schrijvers, die de kratons hebben bezocht, in hun geschreven indrukken daarvan vergelijkt, nu, tien, twintig, dertig en meer jaren terug.

S. Kalff heeft in 1924 in een tweetal opstellen „Een Javaansche hofhouding" aardige grepen gedaan uit de geschiedenis van het Solosche hofleven in vroeger jaren, waarvan een Britsch reiziger nog den indruk van „een barbaarsche pracht" ontving. Geheel anders van karakter is de schildering alweer, die Augusta de Wit geeft van de Sultanslanden in „Natuur en Menschen van Indië". En wéér anders is de beschrijving van prof. Treub nadat hij een bezoek aan de kratons had gebracht. Maar al moge dan ook de geest in den kraton de laatste jaren veranderd zijn, de emoties, die de uitingen der Javaansche kunst den Europeeschen bezoeker doen beleven, blijven onveranderd sterk en schoon. Men behoeft waarlijk niet een artistieke dweper te zijn om onder den indruk der Javaansche hofdansen te komen.

En dan heeft men nog in de Vorstenlanden dat prachtige bouwwerk, dat wereldberoemd is om zijn schoonheid en historie: de Boroboedoer, „die alleen reeds een reis naar Indië loont" en verder nog de tempelgroep van Prambanan, die van iets latere dagteekening is.

Talrijk zijn de feesten met vele ceremonieën, welke in den kraton worden gegeven.

Augusta de Wit heeft het feest meegemaakt, dat gegeven werd toen de sultan van Djokjakarta zes van zijn dochters uithuwde. Men vindt de levendige en kleurrijke beschrijving ervan in haar boek „Natuur en menschen in Indië". Zij is ook geweest in de werkplaatsen der inlandsche kunstnijveren, bij de batikster, bij den goudsmid en den wapensmid. En zij maakt aan het slot van haar beschrijving een paar opmerkingen van algemeenen aard, die ook op dit oogenblik geschreven hadden kunnen zijn.

Gelukkig, zegt Augusta de Wit o.m., wanneer de ambachtsman zich nog houdt aan de Javaansche traditie en niet vervalt in de zinleege navolging van slechte Westersche voorbeelden. Maar hij moet dit wel eens doen, nood-gedwongen.

De Javaansche koopman, de Javaansche ambachtsman is arm.

Zij zijn een arm volkje, wonend in steegjes en krotjes rondom het zwaarommuurde verblijf van een van duizenden bloedverwanten en dienaren omgeven vorst.

Tusschen die twee is niets.

Nòg niets.

Of niets méér?

Dat is het wat men zou willen weten....

Sedert Augusta de Wit dit schreef, is er wel *iets* in de Vorstenlanden veranderd. Maar de hervormingen, waarmede een nog slechts zwak begin was gemaakt in de dagen, dat zij haar boek schreef, zullen nog eenige jaren moeten doorwerken vóór de Djokjasche kunstnijvere ook zijn economische positie verbeterd zal zien.

Wij hebben hier misschien wat te lang stilgestaan bij de merkwaardigheden der Sultanaten en te weinig bij het vele wat op het gebied van de groot-cultures hier door de Europeanen werd gewrocht. De Vorstenlandsche tabak heeft een zeer goeden naam en de suikerfabrieken in die streken behooren tot de best geoutilleerde van geheel Java. En toch, niet dááraan ontleenen de Vorstenlanden hun eigenaardige beteekenis. Zij zijn een centrum van Javaansche cultuur, zij zijn het schouwtooneel van een belangrijk deel der groote gebeurtenissen in de historie van het Javaansche volk.

Nu de economische hervormingen voorzichtig worden doorgevoerd, herleeft ook het krachtige, geestelijke element in dezen kring van Javaansche geleerden en kunstenaars, die er te lang hebben verkeerd onder den druk van praalzieke vorsten. Vooral nu ook prinsen en sultanszonen naar voren zijn gekomen, wie de geestelijke ontwikkeling van het volk zeer ter harte gaat en die leiding geven aan de kunst van het volk en aan het Javaansche intellect. De vruchten dáárvan kunnen heel Indië ten goede komen.

Het Informatie-Bureau der Koninklijke Vereeniging „Oost en West".

Verslag over het jaar 1932.

Het aantal personen, dat, om verschillende beweegredenen, zoowel mondeling als schriftelijk, zich tot het Informatie-bureau wendde tot het ontvangen van inlichtingen, liep ook weder in 1932, vergeleken bij het voorgaande jaar, in belangrijke mate terug. Uiteraard is de nog immer voortwoekerende wereldcrisis, die zooveel van hetgeen in voorspoediger jaren in moeizamen arbeid werd opgebouwd, met ondergang bedreigt, daaraan niet vreemd.

Nu ook in Nederlandsch-Indië versobering overal gebiedende eisch is geworden en een groot aantal — langzamerhand tot enkele duizenden gestegen — Europeesche werkkrachten aldaar zonder emplooi rond loopt, ligt het voor de hand, dat de trek naar Indië, van het moederland uit, van jongelieden, die daar een bestaan hoopten te vinden, zeer aanzienlijk is verminderd; daardoor verflauwde tevens hunne belangstelling voor Indië en bestond er minder aanleiding om inlichtingen over dit uitgestrekte gebiedsdeel van overzee in te winnen.

Ook het aantal ingekomen aanvragen om inlichtingen uit den vreemde, vooral van personen uit Duitschland en Tsecho Slowakije — in hoofdzaak om te trachten in Nederlandsch-Indië een werkkring te vinden — was beduidend minder dan in 1931, n.l. 55 (v. j. 136).

Hieronder volgt nu een overzicht der ingewonnen informatiën uit het binnenland, gerangschikt naar de gebruikelijke indeeling.

	Schrift.	Mond.	Totaal
Particuliere betrekkingen ..	96	59	155
Gouvernementsbetrekkingen	7	4	11
De reis, het leven, de levensstandaard, de kleeding, het land en volk en de toestanden in Nederlandsch-Indië	5	10	15
Een bepaalde plaats of streek	5	30	35
Boekwerken en brochures over Indië en die over betrekkingen aldaar	18	43	61
De opleiding, studiekosten en vereischten tot ambten en bezoldigingen	3	—	3
Inlichtingen, aangaande de meest uiteenloopende onderwerpen	104	199	303
in 1932:	238	345	583
in 1931:	389	385	774
in 1930:	562	497	1059
in 1929:	716	687	1403

Onder de rubriek betreffende de meest uiteenloopende onderwerpen zijn begrepen de personen, die woningen of kamers hadden te verhuren, al dan niet met pension (82); families, die gaarne kinderen, wier ouders in Indië verblijven, in hun gezin wenschten op te nemen (80); dames, die zich aanboden voor het besturen van eene huishouding in Ned.-Indië of voor kinderjuffrouw (gouvernante) in Europeesche gezinnen daar te lande (8).

Totaal van bovenstaande cijfers: 170 (in 1931: 227).

Het debiet van door de Koninklijke Vereeniging „Oost en West" uitgegeven boekwerkjes betreffende Nederlandsch Oost-Indië, Suriname en Curaçao liep sterk terug en bedroeg slechts enkele guldens; het meest was er nog navraag naar de boekjes over onze gebiedsdeelen in de West.

Hoewel niet tot het verslagjaar behoorende, mag in dit verslagje niet onvermeld blijven,

Kiekjes uit de West. De geschiedenis van de Joden Savanne in Suriname

Gezicht op de Synagoge en het kerkhof der Joden Savanne van de zijde van het Kordonpad gezien. Naar een foto van mej. A. Curiel uit de: Gezigten uit Neerlands West-Indiën, naar de natuur geteekend en beschreven door G. W. A. Voorduin, Luit. t. z., op steen gebragt door jhr. J. E. van Heemskerk van Beest, Luit. t. z., Amsterdam, Frans Buffa en Zonen, 1860—1862.

Gezicht op de Joden Savanne, naar een teekening uit den atlas bij het werk van M. D. Teenstra van: De Landbouw in de kolonie Suriname, 1835. De 2de Synagoge Beracha Ve Salom d. i. Zegen en Vrede, werd in 1685 ingewijd. Zij behoorde aan de Port. Joodsche natie, die voornamelijk over Brazilië en Cayenne naar Suriname was getrokken. Het dorp kwam tot grooten bloei. Met veel luister werd 12 Oct. 1785 het eeuwfeest gevierd. Een brand verwoestte 10 Sept. dit dorp voor een het grootste deel. Tot 1865 werd er nog kerkdienst op de Joden Savanne gehouden.

In 1926 riep de heer Fred. Oudschans Dentz een commissie in het leven, welke fondsen heeft ingezameld voor het herstel van den bouwval van de Synagoge en de begraafplaatsen. Deze commissie heeft een sub-commissie in Suriname, Engeland en de Vereenigde Staten van Noord-Amerika. Het fonds, waarvan de stichter beheerder is, is nog niet voldoende om met de werkzaamheden een aanvang te maken. Zij, die over deze geschiedenis meer wenschen te weten, worden verwezen naar het geschrift: De kolonisatie van de Port. Joodsche Natie in Suriname, enz. door Fred. Oudschans Dentz, verkrijgbaar bij Menno Hertzberger, Singel 348, A'dam, *f* 1,75.

In 1906 werden door de goede zorg van den leeraar der Port. Isr. gemeente te Paramaribo de bouwval der kerk en de begraafplaatsen in orde gebracht, de meerendeels marmeren grafzerken opgedolven en voor zoover mogelijk leesbaar gemaakt. Doch thans is de ruïne — de eenige in Suriname — geheel door tropische gewassen overgroeid en dreigt geheel te vervallen, wanneer geen pogingen worden gedaan haar voor het nageslacht te bewaren.

(Cliché's afgestaan door den heer F. O. D.)

dat medio Januari j.l. de heer H. J. A. Raedt van Oldenbarnevelt als Leider van het Informatie-bureau, welke functie hij gedurende ruim 11½ jaar op uitnemende wijze had vervuld, is afgetreden. In de vergadering van het Dagelijksch Bestuur van 18 Januari 1933 betuigde de Algemeene Voorzitter der Vereeniging, de Heer R. Zuyderhoff, aan den Heer Raedt de erkentelijkheid van het Hoofdbestuur voor zijne diensten aan de Vereeniging bewezen. Aan den scheidenden functionaris werd daarbij de zilveren medaille van „Oost en West" aangeboden. In het Koloniaal Weekblad van 26 Januari 1933 No. 4 werd van een en ander melding gemaakt.

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschr.

I. Uit de Europeesche Pers.

Europa en het Verre Oosten. Holland en Indië.

Voor *Europa* ligt, ondanks de schokkendste gebeurtenissen, *het Oosten* nog steeds oneindig ver en voor *Nederland* ligt het eigen *Indië* nog altijd in een andere wereld, een wereld waaraan men maar zeer weinig denkt en waarvan men bitter weinig weet. Mailschepen, K. L. M. en radio-telefonie geven ons de illusie van een verkorten, overbrugden, overwonnen afstand. Dan voert ook de klimmende beteekenis van Oostersche landen, w. o. ook Ned.-Indië, voor het wereldbestel ons tot de meening, dat wij daarin al aardig mee gaan tellen. Maar het is — n. h. i. van *d. K. (De Loc.* 24/7, blz. 27 „De afstand") — een illusie. *Te Londen, Parijs en Washington worden de zaken beslist*, ten goede of ten kwade; *het Verre Oosten is te ver.* Dat in Azië meer dan de helft van alle menschen ter wereld leven; dat men een zilverkwestie nimmer regelt als niet de stem der zilverhoudende landen als China en Britsch-Indië even duidelijk klinkt als die der zilverproducenten; dat het gansche probleem der autarkie wegvalt tegenover de harde realiteit van een Japansche ontwikkeling; dat de goedkoope productie van datzelfde Japan en straks van China's honderden millioenen het geheele tarievenvraagstuk feitelijk beheerscht, te sterker wanneer men ernstig de internationale bekorting der werktijden als middel tegen de werkloosheid overweegt — dat alles kunnen zij, die in het Oosten leven, weten. Maar in Europa weet men het nog niet en wordt het niet erkend: het Oosten is, voorloopig, nog te ver.

Tusschen *Holland* en *Indië* is het — vervolgt *d. K.* — niet anders gesteld. Men heeft: een Koloniaal Instituut, een Ver. „Oost en West", Indische tentoonstellingen, Jaarbeurs-exposities, Indische lezingen en cursussen zonder tal, een residentie vol personen-uit-Indië, Indische specialiteiten in de Kamers, lagere scholen met aardrijkskunde van Ned.-Indië, maar met Indië houdt men zich in Holland, althans in dezen tijd, niet ernstig en algemeen bezig. In kringen van cultures, handel, beurs, scheepvaart en geldwezen is dat natuurlijk anders, maar dat blijven afgebakende milieux; het volk in zijn geheel, in zijn breeder lagen, denkt aan Indië ook thans maar weinig, of zelfs in het geheel niet. In *Engeland* is het gelukt, o.a. door de massabladen van Rothermere en Beaverbrook, om het volk min of meer „empire-minded" te maken. Het „Buy British" heeft weerklank gevonden; een zeer gezond Britsch nationalisme omvat ook de overzeesche deelen van het Rijk en vormt thans ongetwijfeld het hechtste cement, dat het Britsch Imperium samenhoudt. In *Holland* is nog weinig, wat hier op lijkt; *Indië is te ver.* Er zijn *lichtpunten.* De schrik met de „Zeven Provinciën" is niet vergeten; velen hebben er de noodzakelijkheid van een steviger gezag door begrepen. Er is, in de meer direct bij Indië betrokken kringen, naast veel moedeloosheid toch ook wel vertrouwen. Er is, zelfs bij hen wier ondernemingen sinds jaren geen dividend opbrengen, nog veel wil tot doorzetten. Er is, tegenover veel twijfel onder fabrikanten en in handelsmilieux en naast veel ongeneigdheid om iets nieuws in Indië te probeeren, wel ondernemingsgeest gebleven. Het goede en rustige jaarverslag van de Javasche Bank heeft in Holland wel het vertrouwen gesteund. Maar nochtans: wanneer een *Colijn* er in slagen mocht om, naast het directe werk der Indische financieele saneering, hetwelk toch in hoofdzaak in Indië zelf verricht moet worden, tevens *een meer omvattende, constructieve Indische staatkunde* te voeren — dan zal dat een persoonlijke arbeid zijn. Dan zal Colijn's invloed, die in Nederland is toegenomen door zijn werkzaamheid te Londen, en ook de macht van Colijn's crisiskabinet groot genoeg moeten zijn om *een nieuwen Indischen koers* te doen volgen. En dan zal, wat *het financieel en economisch beleid* betreft, met erkenning van de wenschelijkheid eener voorshands volkomen illusoire internationale samenwerking, begrepen moeten worden dat *Indië en Nederland* beter van Roosevelt en Hitler dan van Londen kunnen leeren om vóór alles te zorgen voor eigen huis en erf.

Internationale en Oostersche vraagstukken vinden wij besproken o.a. in het *Soer. Hbl.* (18 t/m. 24/7) en *De Loc.* (20 en 24/7). Het *Soer. Hbl.* (24/7, 2de bl. *J. G. B.)* schrijft voorts over „De nationale Staat".

Hooger Onderwijs. Gebrek aan ernst.

De actie der Vad. Club tegen *het Hooger Onderwijs in Indië* valt — n. h. o. van *De Java-Bode* (21/7 „Jammer!") — ernstig te betreuren. Voor de blijvende Europeesche bevolking van Ned.-Indië, die haar kinderen niet in Holland kan laten studeeren, voor tal van gegoede en loyale Inlandsche en Chineesche families boden de Hoogescholen de kans in Indië zelf te vinden, wat vroeger in Europa moest worden gezocht. Voor de samenleving in Indië zijn van zeer groote beteekenis de gelukkig nog talrijke Europeesche, Inlandsche en Chineesche families van zekeren welstand, die behoefte hebben in Indië alles te vinden, wat zij noodig hebben. Men moet het geweldig verlies aan geld, aan goed-nationalen zin, aan eigen Oostersche beschaving kennen, vooral van Inlandsche jongelieden, die in Holland gaan studeeren en daar na eenigen tijd als geestelijk wrakhout ronddobberen, om te beseffen van welke groote beteekenis Hooger Onderwijs in Indië is. Een belangrijk deel der Javaansche en Maleische jongelui verwordt in Holland tot een ontevreden half-ontwikkeld troepje, dat in eene extreme politiek uiting geeft aan zijn wrok jegens het Westen. *De Indische Nederlander moet niets hebben van mutileering van hetgeen in Indië is gesticht.* Bevordering der Nederlandsche zaak wil niet beteekenen, dat Indië de middelen worden onthouden, daaraan mede te werken.

De Loc. (17/7, blz. 19) bevat het „Regeering's betoog tegen opheffing".

De Indische ambtenaren staan in 1934 voor eene nieuwe, belangrijke salarisvermindering; de salarispost zal in 1934 met nog *f* 12 millioen worden verlaagd. Er worden echter — zooals *De Java-Bode* (24/7 „Gebrek aan ernst", *Z.)* constateert — *geen radicale versoberingen* gemaakt, welke ook en vooral in de toekomst nut zullen afwerpen. Niettemin acht Z. het noodig om wederom op cijfers te wijzen, die duidelijke taal spreken. De kolenmijnen Sawah Loento en Boekit Asem blijven *beide gehandhaafd;* de Ombilin-mijn leverde vanaf 1922 een verlies van *f* 12.645.103, de Boekit Asem-mijn een verlies van *f* 12.860.686. Alleen in de laatste drie jaren bedroeg het gezamenlijk verlies op beide mijnen *f* 11.674.279. Het handhaven van twee mijnen acht Z. niet verantwoord, terwijl Indië welhaast op de klippen zit.

Wij verwijzen naar *De Java-Bode* (22/7 „Pensioenskorting") en het *Soer. Hbl.* (20/7, 2de bl. „Ergerlijke gevallen"; 22/7, 3de bl. „Waar de landsgelden blijven").

Stervende landen. Boschbouw.

Het reusachtig massief van den *Tjareme* (ten Z. W. van Cheribon) vertoont *in Zuidelijke richting* een aaneenschakeling van kale hellingen, verdord en onbebouwbaar, sinds de mensch er ongebreideld zijn kortzichtige methoden toepaste. Overal verdween daar het bosch; de gestage afspoeling deed er de bouwkruin verdwijnen, zoodat nu allerwegen de oorspronkelijke mergelbodem zichtbaar is. Elke regenbui joeg den grond naar beneden en liet den bodem immer berooider achter. Bijna overal op Java hoort men — volgens *De Java-Bode* (20, 21 en 25/7 „Het stervende land", *Z.)* — *klachten over hetzelfde kwaad:* achteruitgang der waterdebieten door boschvernieling in het binnenland, onvruchtbaarwording van gronden in het gebergte, geweldige slibafzetting in of bij de monding der rivieren. In het Pemalanggebied, in de Brantas-delta, in het gebied der Serajoe, der Madioenrivier enz....... het is een lang en triest relaas. Wie herinnert zich niet, uit de periode der *„clean weeding"*, de klachten op de plantersvergaderingen over het geleidelijk wegspoelen der beste ondernemingsgronden naar zee? In de *cultures* is men sedert wijzer geworden; men zorgde voor terrasseering en goede bodembedekkers. In het vrije *binnenland* ging men niet alleen op den ouden voet voort, doch nam het kwaad toe naarmate de bevolking door haar vermeerdering meer gronden noodig had. Kromo maakte met zijn *roofbouw* (naar het beruchte *„hoema"-systeem)* nadat het bosch geveld was, een geringen oogst, waarna de grond jaren braak moest liggen. Daarna een tweede oogst, veel geringer dan de eerste, en hierop volgde eene nog langere braak-periode. De uitputting van den bodem nam hand over hand toe. De heele bouwkruin was tenslotte verdwenen, de oorspronkelijke mergelgrond kwam bloot, volkomen steriel. Daar leeft geen worm in, en als de regen valt, slaat deze grond mechanisch dicht als stopverf, het water schiet er langs als uit een dakgoot, en het verricht nu zijn vernielend werk meer benedenstrooms; de weinige bouwvelden meer beneden worden met zand en steenen overdekt. En nòg meer beneden verhoogt de rivierbedding zich jaarlijks, de dijken moeten hooger worden gemaakt, waardoor dijkbreuken steeds meer schadelijk worden, en de mondingen der rivieren verplaatsen zich door aanslibbing steeds meer in zee.

In het *economisch werkplan* worden o.m. verschillende maatregelen voorgesteld op het gebied van den *boschbouw (Soer. Hbl.* 22/7, 2de bl. „Bevordering van den Tuin- en Boschbouw", *J. G. B.).* Twee zijn er die voornamelijk gericht zijn op verruiming van de werkgelegenheid voor de Inlandsche bevolking. De eerste daarvan betreft de *reboisatie* in streken waar het aan de bevolking moeilijk valt op andere wijze geld te verdienen, zooals in gedeelten van Bantam, Batavia, Indramajoe, Tegal, Pemalang, Pati, Banjoemas en Kedoe. De tweede geldt de ontsluiting van bepaalde boschgebieden, waarmede zal worden begonnen in Indramajoe. De verdere voorstellen hebben ten doel de boschexploitatie op Java en in de Buitengewesten krachtig te bevorderen

II. Uit de Inheemsche en Maleisch-Chineesche pers

Deze rubriek zal in de maand Augustus niet meer verschijnen.

Oost- en Westindisch literatuuroverzicht

Deze rubriek zal in de maand Augustus niet meer verschijnen.

Suriname

Bezuiniging.

Ondanks de reeds aangebrachte bezuiniging op de begrooting van Suriname is thans opnieuw de eisch tot vermindering van de Rijksbijdrage gesteld en heeft de minister van koloniën aan den gouverneur telegrafisch een verlaging van f 304.8000 opgedragen, waarvan op de begrooting f 304.300 gevonden moet worden. Om te voorkomen, dat die vermindering in Nederland zou worden aangebracht op niet of minder daarvoor in aanmerking komende posten, heeft de gouverneur onmiddellijk een bijeenkomst van den Raad van Bestuur met departementsschefs belegd en als gevolg daarvan op 26 Juli aan de Koloniale Staten een brief doen toekomen, waarin wordt uiteengezet welke bedragen van de begrooting voor verhooging en verlaging aanbevolen zijn. Op de middelen is f 69000 gevonden door verhoogingen en f 199.550 door vermindering van uitgaven. Ongedekt blijven dan nog f 35.750 gulden. Aangezien de gouverneur de salarissen niet weer kan verlagen, wordt als laatste redmiddel vermindering der pensioenen en wachtgelden voorgesteld met 4 % (geen weduwen- en weezenpensioenen).

Op f 3000 na zou het tekort dan gevonden worden. Pensioenen en wachtgelden boven de f 250 zouden dan een gelijke korting moeten ondergaan. Het stemt wel treurig, dat op de reeds zoo kleine pensioenen welke Suriname aan zijn landsdienaren toekent, moeten worden gesnoeid. Het hoogste pensioen toch dat een ambtenaar kan bereiken is f 4.500 per jaar en dan moet hij wel de hoogste functie en het langste aantal dienstjaren hebben bereikt. Tegenover Ned.-Indië stekt dat wel schril af.

En om die kleine som van 36.000 zal weer veel droefheid in tal van huisgezinnen worden gebracht. Het ware te wenschen, dat een anderen uitweg gevonden kon worden.

Prof. Glasenapp.

De West meldt, dat in Paramaribo verwacht werd het bezoek van prof. dr. H. V. Glasenapp, hoogleeraar in Sanskrit aan de hoogeschool te Königsberg, die op zijn doorreis naar Curaçao is. Hij zal door de Britsch-Indische vereeniging Bharat Oeday ontvangen worden. De waarschijnlijkheid bestond, dat prof. Glasenapp, die veel belang stelt in de Britsch-Indiërs, in Paramaribo een lezing zou houden.

P. A. A.

Hieronder verstaat men de Pan American Airways. Het zal onze lezers wellicht belang inboezemen te vernemen, wat de reiskosten van Paramaribo zijn met deze vliegtuigen. Naar Cayenne kost de reis 23 dollars, naar Georgetown (Britsch Guyana) 26, naar Port of Spain (Trinidad) 63 dollars naar den koers van den dag. Een rondreis geeft nog aanspraak op 10 % korting.

Het eerste halfjaar. (De middelen en goudnijverheid).

Het Gouvernements Advertentieblad van 25 Juli geeft een overzicht van de stijgende goudnijverheid van het eerste halfjaar, waaruit blijkt, dat zij 123853 gram bedroeg tegen 99035 in het eerste halfjaar van 1932. Minder goed

staat het met de middelen. Deze brachten volgens het G. A. B. van 28 Juli op *f* 1.709.661 tegen een raming van *f* 1.904.470 of *f* 195.109 minder. Wij zien in den staat, dat o.a. minder opbrachten de inkomstenbelasting: *f* 56.824, de invoerrechten: *f* 52.640, Vervoer- en vrachtgelden van de landsvaartuigen: *f* 30.704, dat is reeds bijna *f* 140.000 van de 2 ton, welke de middelen in 6 maanden achterbleven. Daarbij steekt de ontvangst af van de belasting op publieke vermakelijkheden welke *f* 22.781 in het eerste halfjaar meer aanwijst.

Een onverschrokken zeevaarder.

Marichal B. Frith is op 1 Augustus, aldus De West, met zijn zelfgebouwde motorboot de „Zeekoe" van Paramaribo naar New York vertrokken, alleen de bemanning van zijn boot uitmakende en dat nog wel in een tijd, waarin de stormen in de Caraibische zee woeden.

De boot is 18 voet lang en 5 voet breed, wegende met machine 745 pond, daarzonder 600 Eng. pond. De buitenboordmotor is van 50 pk. en kan een snelheid van 36 mijl per uur ontwikkelen, doch zal gewoonlijk 25 mijlen varen. De boot is geheel van Surinaamsch hout gebouwd, pisi en ceder en bevat 8542 klinknagels. Elk onderdeel heeft Frith zelf vervaardigd. De tank kan 65 gallons gasolie bevatten, genoeg voor één dagreis.

Wanneer deze waaghals, die alleen een aapje als gezelschap heeft, behouden in New-York zal aankomen over zijn route Nickerie, Georgetown, Port of Spain, Grenada, St. Vincent, St. Lucia, St. Maarten, Dominica, Guadeloupe, Neves, St. Kitts, St. Thomas, Porto Rico, Santo Domingo Great Anagua, Cuba, de Bahama's, Mimiami (de lezers kan deze aardrijkskundige les nazien), dan is deze prestatie zeker een gelukwensch waard.

Beweging onder de Britsch-Indiërs.

Wij willen alsnog melding maken van een en ander in de vergadering van de B. I. Vereeniging Sanatam Dharm op 18 Juni behandeld. Daar waren o.m. aanwezig het B. I. Statenlid Biswamitre en mevrouw Schneiders—Howard. B. I. kinderen zongen liederen in de Bhagwat Cita, de liederen van hun eigen godsdienst. Van het bestuur werd een kiek genomen om naar Nederlandsche parlementsleden gezonden te worden met verzoek hun adres aan H. M. de Koningin en het Nederlandsche Parlement te ondersteunen, waarin zij erkenning van hun eigen godsdienst vroegen en een eigen voorganger. Mevrouw Schneiders werd in die bijeenkomst gehuldigd voor al het vele, dat zij in het belang der B. I. had gedaan in Suriname en in Nederland. De voorzitter Palton Pandiet stelde voor een adres aan H. M. de Koningin te zenden met verzoek de heer Baswimitre tot agent-generaal der immigratie te benoemen, welk voorstel werd ondersteund. Op eendrachtige samenwerking werd aangedrongen.

De persbreidel.

De Koloniale Staten hebben de zoogenaamde „anti-revolutie ontwerpen" behandeld, namelijk vier ontwerpen, welke ten doel hadden misdrijven tegen de veiligheid van den Staat te voorkomen.

Drie ontwerpen werden aangenomen. Het vierde betreffende invoer van drukwerken uit Nederland, werd verworpen. De Staten waren van oordeel, dat in Suriname geen speciaal toezicht behoeft te worden uitgeoefend op gedrukte stukken uit Nederland. Indien aldaar verschijnende drukwerken verboden moeten worden, kan dit geschieden in Nederland.

Op de aangenomen ontwerpen zijn dozijnen amendementen ingediend en aangenomen. Hoewel die amendementen niet ingaan tegen de hoofdbeginselen van de ontwerpen, zijn de verordeningen door de tallooze wijzigingen toch sterk gehavend. Naar de West meldt, heeft de gouverneur, zich niet kunnende vereenigen met de wijzigingen door de Koloniale Staten gemaakt, deze ontwerpen niet vastgesteld en afgekondigd.

Het blad De Banier van 2 Augustus meldt nog:

Nu de gouverneur deze verordeningen niet wenscht vast te stellen, zooals zij door de Koloniale Staten zijn gewijzigd, heeft de bevolking zich opgemaakt zich te wenden tot H.M. de Koningin om ze niet om te zetten in Kon. besluiten zooals ze door den gouverneur waren ontworpen, doch wel gelijk ze door de Koloniale Staten gewijzigd zijn.

Al vast zal een desbetreffend telegram aan H.M. worden afgezonden ter aankondiging van de petitie.

Bacovencultuur voor uitvoer.

Op 5 Juli heeft gouverneur Rutgers een antwoord gegeven op het voorstel Waller, Dragten, Kraan, Alberga, inzake de hervatting der bacovencultuur. Deze Nota, gedagteekend 30 Juni, is in brochurevorm verschenen en den lezers van De West en Suriname aangeboden. De conclusie luidt:

1e. dat een cultuur van Congobacoven op bestaande plantages een goede kans van slagen heeft, terwijl bij slaging vergrooting van den export door het invoeren van bacoven als catchcrop bij koffie en door deelneming van den klein-landbouw met zekerheid te verwachten is;

2e. dat in verschillende opzichten in de eerste jaren leergeld betaald zal moeten worden, terwijl het risico, speciaal waar het Suriname geldt, te groot en de te becijferen winst te klein is, om bij den huidigen stand van onze kennis en ervaring deze cultuur op zuiver commercieele basis ter hand te kunnen nemen;

3e. dat de kans van slagen groot genoeg is, en de beteekenis van een geslaagde cultuur voor de oeconomische ontwikkeling van Suriname van zoo buitengewoon gewicht, dat er alle aanleiding bestaat, het leergeld en het risico voor rekening van den lande te nemen en met gouvernementssteun, hetzij door kapitaaldeelneming of door subsidie een proefbedrijf op particuliere leest geschoeid te beginnen van zoodanige afmetingen, dat geregelde verschepingen mogelijk worden, waarvoor van gouvernementswege een bedrag van *f* 500.000 over 2 jaren verdeeld, beschikbaar ware te stellen ten laste van de rijksbijdrage ter bevordering van de welvaart van Suriname op het XIde hoofdstuk der rijksbegrooting.

In de Nota komt een beknopt Historisch overzicht der bacovencultuur in Suriname voor alsmede een overzicht van de belangrijkste literatuur over dit onderwerp.

In een vergadering der Surinaamsche landbouwvereeniging is met 33 tegen 17 stemmen de meening uitgesproken, dat inzake deze cultuur dient te worden voortgegaan met den aanleg van proefvelden. Dit votum wijkt in zoover af van de Nota van den gouverneur, dat deze voorstelt reeds het volgend jaar een proefexploitatie te ondernemen, van welk resultaat dan afhankelijk zal zijn of de cultuur definitief wordt hervat. De weifelende houding der Vereeniging steekt tegen het energieke voorstel van den gouverneur af. In talmen, zegt De West, schuilt gevaar. Bovendien zijn 15 landbouwondernemingen niet bij de Landbouwvereeniging aangesloten, zoodat hun meening ook wel bekend mag worden.

Het argument, dat nu nog eens moet worden uitgemaakt of de gronden in Suriname geschikt zijn voor de bacovencultuur, lijkt De West zeer gezocht in een land waar al tientallen van jaren dit gewas geteeld wordt en welks bodemvruchtbaarheid aan het phenomenale grenst.

Aansluiting van Britsche West-Indische Koloniën.

Een Britsche regeeringscommissie, die onder leiding stond van Sir. Charles Fergusson en tot doel had, de mogelijkheid van nauwere aaneensluiting der Britsch-Westindische koloniën te bestudeeren, heeft haar verslag ingediend. Zij is tot de conclusie gekomen, dat de Britsche Eilanden boven en onder den Wind, zich in een nieuwe kolonie moeten samensluiten, met uitzondering van Trinidad-Tobago. De nieuwe kolonie zou als naam krijgen: „British Caribben Islands".

Hoewel de bestaande autonomie der verschillende eilanden grootendeels zal worden gehandhaafd, stelt de commissie voor de aanstelling van een gemeenschappelijken Gouverneur met standplaats op St. Lucia. Deze gouverneur zal ongeveer dezelfde positie innemen als de onderkoning van Britsch-Indië ten aanzien van de verschillende Indische provincies.

Het Britsche Koloniale Ontwikkelingsfonds.

In de West-India Committee Circular van 22 Juni no. 906 vinden wij een overzicht van de werking van het fonds dat Groot Brittannië heeft gesticht voor de ontwikkeling zijner Westindische koloniën in de Caraïbische zee. Tusschen 4 December 1929 en 31 Maart 1933 werden de volgende sommen uitgegeven:

Colony.	Assistance Approved Loans £	Assistance Approved Grants £	Assistance per Head of Population Loans s.	Loans d.	Grants s.	Grants d.
The Bahamas	—	—	—		—	
Barbados	16.300	24.078	1	11	2	10
Bermuda	—	724	—		0	6
British Guiana	108.023	28.581	6	4	1	10
British Honduras	3.360	19.110	1	3	7	4
Jamaica	50.000	19.200	0	11	0	4
Trinidad *)	—	3.500	—		0	2
Antigua	9.500	44.897	6	1	29	0
Dominica	36.263	49.587	16	10	23	1
Montserrat	10.115	3.120	16	10	5	2
St. Kitts-Nevis	18.387	21.305	10	2	11	10
Grenada	37.992	27.051	9	7	6	10
St. Lucia	14.003	41.340	2	8	14	6
St. Vincent	55.793	8.000	20	3	2	11

*) The grants amonting to £ 9.725 to the Imperial College in Trinidad are not included in this table.

The total amount approved is therefore: Loans *f* 359.736 and Grants: *f* 300.218.

Geschiedkundige Sprokkels.

Onderwijs.

La Combe doet aanzoek om tot onderwijzer te worden aangesteld, zullende dit onderwijs bestaan in lezen, schrijven, cijferen en de beginselen van godsdienst, alsook in de beleefdheid; hij wordt aangesteld en hem een provicie toegelegd van *f* 200, dan geëxamineerd zijnde bleek het, dat hij niet in staat was de allergeringste kindervragen van eenig gewigt, in de Nederlandsche taal te beantwoorden.

(Politieke Notulen 22 November 1725.)

Vermoedelijk was la Combe een Franschman, doch men had eerst moeten examineeren en dan aanstellen!

Anna Michelon, huisvrouw van *H. Noordbeek*, vraagt verlof te Paramaribo een *kinderschool* op te rigten, welk verzoek, na ingewonnen rapport van den kerkeraad, wordt toegestaan. (Pol. Notulen 3 Januari 1749.)

Gerritz, Dansmeester, maakt bekend, aan alle Heeren en Damer die gelieven Dansen te leeren, van Menuetten, Engelschen, Franschen, Contra Dansen, Fransche Allemen, de Horn-Pypen en meer andere Nieuwe Dansen, het zy by de les of by de maand binnen of Buyten zynen Huyze tusschen de Huyze van de Heer Salomon Meyers, en de wed. Abrm de Vries waar hy is wonende, verzoekt Een Yders gunst.

(De Surinaamsche Nieuwsvertelder van 8 November 1787.)

Curaçao

Simpsonbaai.

Twee nieuwtjes van dit stukje St. Martin.

De „hookworm"-ziekte, waarover ook in dit blad af en toe werd geschreven schijnt eindelijk door dr. Gelfman met goed gevolg te zijn bestreden, en nu zoo goed als onderdrukt te mogen heeten.

Simpsonbaai was, sedert ruim honderd jaar geleden, feitelijk van het overige Ned. gedeelte van het eiland los geslagen, en over het lagoen op het Fransche deel als aangewezen. Nu is de opening tusschen de landtong en het eiland overspannen door een ijzeren brug op betonnen pijlers. Visschersbooten kunnen er onderdoor, en dus nog van de open zee uit het lagoen bereiken. Telefoonverbinding kan voor nauwer contact tusschen de ‚baai" en het „vaste land" zorgen. Een mooie verharde weg leidt van Koolbaai over de brug in het dorp. Onderweg komt men de olievelden van Clarke voorbij, waarvoor de Curaçaosche pers in haar advertentiekolommen aandeelhouders zocht. Een peuterig gebouwtje, met wat instrumentjes, wijst de plaats aan, waar een paar dagen heusch geboord is.

De idylle is erop achteruitgegaan. Een reisje naar Simpsonsbaai had iets bekoorlijks. Een bootje lag klaar om over 't rustige lagoen te roeien naar een plaats, waar rizophoren, hier mangroves geheeten, een ondoordringbaar woud schijnen te vormen. Dan doet zich ineens in dat dichte groen een opening voor, en de boot glijdt in stil, spiegelglad water, door mangroves afgezet. Alles is rustig. Zelfs geen vogel doet zich hooren. En toch is het een even oud stukje van de eeuwenoude wereld, die elders al zorg en ellende en moeite geeft, dat betreden is. — Dàn een pier in zicht, een R. K. kerk, huizen hier en daarop de landtong, maar toch nog stilte en rust. En in die bewoonde wereld, dichterbij gekomen, wil men ook rust, en de enkele menschen verdwijnen in hun huizen op 't zien der „vreemdelingen".

De Simpsonsbaai heeft een eigen wereld. Hij moge naar Amerika verhuizen, de Simpsonsbaaier, — hij komt terug om een vrouw te trouwen.

Zou het waar zijn, dat men hier te doen heeft met een nederzetting, eeuwen her, van Denen of Noren, die zichzelf zijn gebleven en liefst ook verder zichzelf willen blijven?

Nu davert de auto over de ijzeren brug.

Uit den Verren Vreemde

Astrologie en wereldcrisis.

Laat ons ook eenmaal aandacht geven aan hetgeen de astrologie ons heeft mede te deelen, in zake het einde van de wereldcrisis. De voorspelling of onthuldling komt uit Deli, zou dus niet voor onze rubriek bestemd zijn, maar zij omvat de groote algemeene economische verstoring en laat de aangekondigde opleving van Amerika uitgaan, zoo komt haar hier dus een plaats toe.

De *Deli Ct.* bracht de goede boodschap van een Medansch astroloog. In October a.s. zal de wereldcrisis geëindigd zijn. Hij zette dit uiteen met een berekening, die wij, als oningewijde, niet alleen niet controleeren kunnen, maar die mij zelfs niet begrijpen, en daarom dan ook niet beoordeelen. In hoofdzaak komt zij hierop neer (zeer beknopt weergegeven): De opleving komt van Amerika, 4 Juli j.l. gaf al een heugelijk horoscopisch feit te constateeren. Daar de eclips van 21 Augustus gunstig viel op Mercurius, zal uiterlijk 3 maanden later Amerika wederom in hooge eer en aanzien zijn gestegen. Op den 26en October is de stand der invloedrijke sterren bijzonder gunstig. Als met een tooverslag zal de malaise dan verdwijnen.

Iedereen wenscht, dat de Medansche astroloog gelijk moge krijgen. Maar nu maken de astrologen zelf 't niet gemakkelijk om in hun gave of kunst om vooruit te zien te gelooven.

Vooreerst zijn er uit hun midden reeds bedenkingen en protesten tegen de Medansche voorspelling opgekomen, volgens welke deze kant noch wal zou raken. In deze aanvechtingen wordt aangegeven, dat de verlossing uit den worgenden greep vooreerst niet te verwachten is. Wie zal nu gelijk krijgen? En nadat een hunner eens gelijk gekregen zal hebben, zal zijn voorspelling gelden als bewijs van de betrouwbaarheid der astrologische wetenschap — met negatie der andere niet-uitgekomen waarnemingen.

Maar voorts is er ook een astrologische beschouwing die een klein 1½ jr. geleden, eveneens uit Indië, tot ons kwam en die half 1932 als het tijdstip der verlossing aankondigde. Het was toen de heer P. W. G. Lokkers, voorzitter van de afdeeling Batavia van 't Ned.-Indisch Astralogisch Genootschap, die in *De Pionier* een uiteenzetting gaf.

Hij schreef toen *voor 1932* o.m.:

„Gedurende de laatste 100 jaren hebben we rake economische crisissen in de jaren 1848 — 1862 — 1866 — 1875 tot — 1881 — 1885 — 1908 — 1921 — 1923 en 1930 tot in 1932, doorgemaakt, totaal 9. 't Zijn als regel de planeten Jupiter, Uranus en Saturnus, al doet Neptunus ook vaak mee. De huidige wereldcrisis overtreft alles, wat gedurende de laatste 80 jaar economische crisis was.

Astrologische berekening stelde nu ook al vast, dat er onafwijsbaar in 1936, en ook in de jaren 1942/42 opnieuw een crisis als plaag optreden zal. Maar in vergelijking met die uit deze en uit de vorige eeuw is *onze* crisis verreweg de heftigste. Dit wordt ieder duidelijk, die weet, dat in de slechte periode van 1875 tot 1881 bijv. *zes* keer een plagende planeteninvloed de wereld hinderde, terwijl pas, van 1930—'32, dus in 2 jaar, liefst *tien* storingen alles in de war stuurden. De eenige troost hierbij is, dat we nu *ineens* alles gehad hebben.

't Verleden leert ons ook, dat na een economische eb als regel een flinke herleving, vaak zelfs een periode van grooten bloei volgt. Economen en handelsmagnaten zijn 't er roerend over eens, dat op de huidige depressie opleving zeker, en zeer mogelijk groote bloei volgen zal.

Vraagt de lezer: „Wanneer"? Hierop kan juist de Astrologie buitengewoon *volledig* en *juist* antwoord geven. In deze zaak spreken dan de planeten Jupiter, Uranus en Saturnus een woordje mee. 't Menschdom ligt momenteel in een mist van doodend pessimime, dat fataal werkt en veel energie doodt. Binnen een paar maanden reeds zal de economische opklaring er zijn. Let vooral op Juni en Juli. Elk astroloog van eenige beteekenis weet, dat 't einde derd malaise nabij is en herstel binnen een paar maanden waarneembaar zijn zal.

Daarom: 't hoofd omhoog; slechts nog een weinig geduld; na regen zonneschijn — Vast!"

Zoo in de lente van 1932 over den zomer van dat jaar, door een vooraanstaand waarnemer.

Wij teekenen hierbij aan, dat de heer Lokkers in zijn voorspelling niet alleen stond. De Parijsche clairvoyante Madame Freya had in haar nieuwjaarsvooruitzicht eveneens het einde van de crisis op Juni en Juli van 1932 gesteld.

't Lijkt ons goed dergelijke zaken te releveeren. Indien de voorspellende beschouwingen maar dikwijls genoeg herhaald worden, zullen zij eenmaal uitkomen. Dan zal men zeggen: daar blijkt de beteekenis en de waarde toch wel duidelijk uit van de astrologie. Wij willen op het belang dezer wetenschap niets afdoen, oningewijd als wij zijn. Wij willen haar, in tegendeel, gaarne geven wat haar toekomt, maar dan behoort hiertoe juist, dat wij in hare voorspellingen geen geloof durven hebben, zoolang de astrologen elkanders conclusies op pertinente wijze bestrijden en tegenspreken en zoolang als over volstrekt niet uitgekomen, stellig uitgesproken, aankondigingen gezwegen wordt, alsof zij niet gedaan waren.

Andere wetenschappen *onderstellen* slechts, de astrologie zegt *te weten*, *vast*, wij meenen haar daarom hoogere eischen van waarborg te mogen stellen, ook als zij zich uitlaat over het einde der crisis.

Mededeelingen

VAN HET HOOFDBESTUUR.

Informatie-bureau.

Het informatiebureau der Vereeniging, Smidswater 10, (nabij het Korte Voorhout), Den Haag, is dagelijks geopend van 10—12 en van 2½—4 uur (des Zaterdags alleen tot 12 uur).

De Heer H. F. Tillema te Bloemendaal, de onvermoeide Indische hygiënist en natuurvorscher, wiens laatste belangwekkende reisbrieven over zijn tocht door Borneo in 1931 en 1932, de lezers van het Koloniaal Weekblad zich ongetwijfeld zullen herinneren, heeft ons bericht, dat hij wegens gezondheidsredenen veel rust moet nemen en daardoor het gereedkomen van zijne filmopnamen van zijn laatsten tocht belangrijke vertraging ondervindt; **dientengevolge kan van een vertooning daarvan in het aanstaande winterseizoen niets komen.**

Wij hebben met groot leedwezen van deze berichten kennis genomen en hopen van harte, dat de Heer Tillema zich zeer spoedig weder in een beteren gezondheidstoestand zal mogen verheugen, die hem in staat zal stellen zich, meer dan thans het geval is, aan zijn belangrijken arbeid te kunnen wijden.

De Heer Tillema heeft ons verzocht — aan welk verzoek wij bij deze gaarne gevolg geven — in het Kol. Weekblad mededeeling te doen van de vertraging, die het gereedkomen van zijne filmopnamen ondervindt en **wij verzoeken onze Afdeelingsbesturen hiervan goede nota te willen nemen;** aanvragen tot genoemden Heer te richten om de films te vertoonen, kunnen dus achterwege blijven, waardoor aan den Heer Tillema veel tijd bespaard wordt, die anders noodig zou zijn om de aanvragen van de zijde van onze Vereeniging en van vele anderen, die in zijn arbeid belangstellen, te beantwoorden.

VAN DE REDACTIE.

Herstel van een verzuim.

Tot ons leedwezen werd verzuimd in de nummers van het K. W. van 10, 17 en 24 Augustus te vermelden, dat de cliché's van de in die nummers voorkomende „Kiekjes uit de West", welwillend werden afgestaan door het Alg. Ned. Verbond. Gaarne herstellen wij dit verzuim en maken van deze gelegenheid tevens gebruik een verbetering aan te brengen. In het nummer van 24 Augustus j.l. staat op de fotobladz. in den linkerbenedenhoek: „Rotswoning op Aruba". Men wordt verzocht hiervoor te lezen: „Rotsvorming op Aruba".

Wij ontvingen van de N.V. Dagblad „De Locomotief" een speciale Uitgave, gewijd aan de Indische Industrie. Na een Introductie van Z.E. Jhr. Mr. B. C. de Jonge, Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië en eene Inleiding van de Redactie van het Dagblad, volgt het eerste Deel met beschouwingen van autoriteiten, terwijl het tweede Deel beschrijvingen van Indische Industrieën behelst.

In deze benarde tijden staat het industrialisatie-probleem voor Indië in het centrum van de belangstelling; „het aan de orde stellen van dit probleem als kernvraag, waaromheen zich tal van kwesties van groote importantie groepeeren", door een groot dagblad, verdient daarom groote waardeering.

Het van tal van afbeeldingen voorziene boekwerk ligt voor belangstellende leden van onze Vereeniging ter inzage op de leestafel bij het Algemeen Secretariaat, Smidswater 10, bij het Korte Voorhout, Den Haag.

Namen en adressen der Afdeelings-secretarissen.

Amsterdam: L. D. Petit, Van Breestraat 21.
Amersfoort: Mr. E. H. Bergsma, Huygenslaan 7.
Arnhem: H. A. Kraaijenbrink, Ernst Casimirlaan 60.
Apeldoorn: J. C. Baars, Jagersweg 42.
Bergen op Zoom: C. Sitsen, Antwerpsche Straat 28.
Breda: E. W. v. Vegchel, Ginnekenweg 119.
Curaçao: H. J. C. Bodenburg Hellmund, Willemstad.
Deventer: Dr. H. H. Zeijlstra Fzn., Singel 1.
't Gooi: A. Hoogesteger, Bisonlaan 4, Hilversum.
Groningen: Mr. J. Feitsma, Heerestraat 79.
Den Haag: J. C. Baudoin, Jac. Hopstraat 12.
Haarlem: H. P. Deinum, Van Hogendorpstraat 3.
Leeuwarden: C. J. B. Boekwijt, Ferd. Bolstraat 32, Huizum (bij Leeuwarden).
Leiden: Mr. E. Rijke, Witte Rozenstraat 20.
Nijmegen: Mevr. M. R. S. Bleckmann—Hoogenstraaten, Berg en Dalsche weg 134.
Suriname: M. H. Stephan, Zwartenhovenbrugstraat 35, Paramaribo.
Rotterdam: F. A. Vervloet, Mathenesserlaan 264h.
Utrecht: Mevr. L. P. v. d. Wijk—v. d. Haar, Hieronymusplantsoen 8.
Zwolle: J. Kramer, Sophiastraat 13.

Mutatiestaat van 23 tot 30 Aug. '33

Nieuwe Leden:	Voorgesteld door:
Dr. Alb. C. Kruyt, Oud-Zendeling, Den Haag, 2de Schuytstraat 354.	Eigen aanmelding.
J. A. B. van den Heuvel, Havenmeester, te Soerabaja.	Hoofdvertegenwoordiger „Oost en West" te Malang.
Mevrouw B. Liem—Bekwatkoen, Semarang, Randoesari 20.	den heer H. Rosier te Den Haag.

R. I. P.

Mevrouw Gr. Tiemstra, Nijmegen, Javastraat 35

Adresveranderingen:

Mevrouw C. M. Batenburg—Spat, van: Haarlem, Dreef 8 naar: Ginneken, „Huize de Werve", Chasséestraat 22. (rekent voortaan tot afd. Breda.)
A. A. M. van Loon, van: Scheveningen naar: Overveen, Julianalaan 18.
Mejuffrouw A. H. Soeteman, van: Apeldoorn, naar: Zeist, Stationslaan 8. (rekent voortaan tot afd. Utrecht).
C. de Joncheere, van: Huize „Vegt en Hof", Breukelen naar: Huize „Nieuwerhoek" te Loenen a. d. Vecht.
L. Maurenbrecher, van: Laren terug naar: Den Haag, Bilderstraat 35.
B. Hoff, Gep. Ambt. N.-I. S., van: Norg (Dr.) naar: Scheveningen, Hasseltsche Straat 39.
L. L. Osinga, thans: Administrateur s. o. „Poerwokerto" te Poerwokerto (Banjoemas).